

Sisekaitseakadeemia
Päästekolledž

Raido Mets
RS980

**TUGIKOMANDO ESKIISLAHENDUS, FUNKTSIONAALNE
JAOTUS JA TEHNILISED TINGIMUSED**
Diplomitöö

Juhendaja:
Operatiivteenistuse osakonna juhataja
hr. Mart Haljaste

Tallinn 2002

REFERAAT

DIPLOMTÖÖ ON KIRJUTATUD TEEMAL “TUGIKOMANDO ESKIISLAHENDUS, FUNKTSIONAALNE JAOTUS JA TEHNILISED TINGIMUSED”.

TÖÖ PIKKUS ON 36 LEHEKÜLGE NING SISALDAB 1 JOONIST JA LISAT. ALLIKMATERJALINA ON KASUTATUD 15 ÕIGUSAKTI. TÖÖ ON KIRJUTATUD EESTI KEELES JA VÕÕRKEELNE KOKKUVÕTE INGLISE KEELES.

DIPLOMITÖÖS KÄSITLETUD VALDKONDA PEEGELDAVAD KÕIGE PAREMINI JÄRGMISED MÄRKSÕNAD: PÄÄSTEASUTUS, TÖÖKORRALDUS, TÖÖOHUTUS, TÖÖKESKKOND JA TERVISEKAITSE.

DIPLOMITÖÖ EESMÄRK ON LUUA ETTEKIJUTUS TUGIKOMANDO TÛÜPLAHENDUSEST, ARVESTADES ERINEVAID KEHTIVAID ÕIGUSAKTE, MILLEDE TÄIMINE ON KOHUSTUSLIK. LÕPPTULEMUSENA PAKUN VÄLJA OMAPOOLSE ESKIISLAHENDUSE KOOS VAJALIKE RUUMIDEGA, ARVESTADES PAIGUTUSEL NENDE KASUTUSOTSTARBEST TULENEVAID ISEÄRASUSI.

TÖÖS SAADUD TULEMUST VÕIB ÄRA KASUTADA TÄPSEMAKS TUGIKOMANDO DEPOOHOONE TÛÛPPROJEKTI KOOSTAMISEKS.

Sisukord

REFERAAT.....	2
LÜHENDID.....	4
SISSEJUHATUS.....	5
1. HETKESEIS TUGIKOMANDODES	6
2. PÄASTEASUTUSTE TÖÖD KORRALDAVAD ÕIGUSAKTID.....	7
2.1 Riigi päästeasutusi käsitlevad õigusaktid.....	7
2.2 Õigusaktidest tulenevad nõuded varustusele, isikkoosseisule ja korraldusele.....	7
2.3 Õigusaktidega kajastamata olulised tegurid.....	11
3. VAJALIKUD RUUMID JA NENDE PAIGUTUS TULENEVALT OTSTARBEST..	13
3.1 Komandopealiku tööruum, õppimisnurk.....	13
3.2 Magamis- ja puhkeruumid.....	14
3.3 Varustusehoiu ja hooldusruumid.....	15
3.4 Garaaž, kompressoriruum.....	16
3.5 Olmeruumid (WC, dušš, riietusruum), köök.....	17
3.6 Sporditegemisevõimalusega ruum.....	18
4. TÖÖKESKKOND JA TERVISEKAITSE.....	19
4.1 Töökeskonna üldised tingimused.....	19
4.2 Töökorraldusele esitatavad tööohutuse- ja tervisekaitse tingimused.....	21
4.3 Tuleohutusnormid.....	23
5. ESKIISLAHENDUS.....	25
KOKKUVÕTE.....	26
VÕÕRKEELNE KOKKUVÕTE.....	27
KASUTATUD KIRJANDUS.....	28
LISAD	
Lisa 1. Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded.....	29

Lühendid

RT - Riigi Teataja

RTL - Riigi Teataja Lisa

VVm - Vabariigi Valitsuse määrus

SOMm – sotsiaalministri määrus

SIMm - siseministrimäärus

Sissejuhatus

Antud teemal ajendas mind kirjutama huvi tugikomandode hetkeseisu kohta, kuna olen ise ka seal töötanud ja seega osaliselt kursis valitseva olukorraga. Praegu pööratakse väga suurt rõhku keskkomandode arendamisele, mistõttu on jäänud tugikomandod tahaplaanile. Kuid tuleb arvestada, et nad moodustavad olulise ressursi tagamaks vajadusel kvaliteetset tulekustus- ja päästetööde läbiviimist, kuna nende katta on enamus Eesti territooriumist.

Töö eesmärgiks on luua ettekujutus sellest, missugune peaks olema tugikomando tüüplahendus, arvestades vajalikke kehtivaid õigusakte, millede täitmist tuleb arvestada nõuetekohase depoohoone ehitamisel või renoveerimisel. Standardlahendus peaks olema piisav, et projekterija saaks alustada projekteerimist, teades hoone kasutusotstarbest tulenevaid iseärasusi. Töölopus pakun välja omapoolse tugikomando eskiislahenduse koos vajalike ruumide paigutusega sõltuvalt kasutusotstarbest.

Töös kasutan kehtivaid õigusnorme, mis reguleerivad nii päästeteenistuse töökorraldust, varustust kui ka tööohutust ja töökeskkonda.

Tugikomandod kui tulekustus- ja päästetöid tegevad üksused, peavad tagama ööpäevaringse meeskonna valmisoleku sündmuskohal tegutsemiseks. Meeskonna suurus sõltub väljasõidupiirkonna pindalast, elanike arvust ja muudest riskiteguritest. Valmisolek tagatakse komandode baasil, mida iseloomustab meeskonna, tehnika ja varustuse ning depoohoone olemasolu.

Seega tuleks neile tagada võimalikult head töötingimused, sest sellest ei sõltu mitte ainult töötajate tervis, vaid ka töö tulemused, s.h. teenuse maht ja kvaliteet.

1. Hetkeseis tugikomandodes

Päästeasutuse tugikomando, samuti eraldipaiknevate meeskondade paiknemine on paika pandud SM 4. jaanuari 2001.a. määrusega nr 3 - "Riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine". Nimetatud määrus näeb ette 57 tugikomandot ja 12 päästeasutuse eraldipaiknevat tugikomandode meeskonda. Määrust kohaldatakse maavanemaga "Päästeseaduse" § 6 lõike 2 alusel tulekustutus- ja päästetööde riikliku kohustuse täitmiseks halduslepingu sõlminud kohaliku omavalitsuse päästeasutuse kesk- ja tugikomandode ning kesk- ja tugikomandode eraldipaiknevate meeskondade paiknemise määratlemisel.

Hetkel osa ette nähtud tugikomandodest veel ei eksisteeri, kuid määrukses esitatud struktuuriüksuste arv ja paiknemine võetakse aluseks päästeala üldriiklike arengukontseptsioonide ja- programmide välja töötamiseks.

Olemasolevad tugikomandod küll eksisteerivad, kuid väga kehvades tingimustes, puudusi esineb isikkooseisus, varustuses kui olmetingimustes. Varustus ei vasta nõutavale tehnikavalmidusele või kasutatav tehnika on vana ja kergesti lagunev, mistõttu on häiritud operatiivne valmisolek. Paiknemisest tulenevalt on osaliselt puudulik ka isikkooseisuline suurus, et saaks tagada vähemalt 4-liikmelise meeskonna väljasõiduvalmidusega kuni 5 minutit. Vajalike töötajate leidmist raskendab ka töö spetsiifilisus, mis nõuab vastava väljaõppe läbiviimist, samuti peab töötaja vastama esitatavatele tervisealastele nõuetele ja olema suuteline sooritama vajalikul tasemel füüsilise ettevalmistuse.

Kõige rohkem puudusi esineb töökeskkonnas, tagada on suudetud esmased olmetingimused, mis aga ei ole piisavad rahuldamiseks valvemeeskonna olmevajadusi, kes peavad tagama ööpäevaringse valmisoleku tulekustutus- ja päästetöödeks.

2. Päästeasutuste tööd korraldavad õigusaktid

2.1 Riigi päästeasutusi käsitlevad õigusaktid

Kõige aluseks, mis puudutab päästeteenistust, on 23. märtsil 1994. a. vastu võetud Päästeseadus, millega reguleeritakse vastavalt antud seaduse § 1 kohaselt tuletõrje- ja päästeala korraldamist ning sätestab füüsiliste ja juuriidiliste isikute, kohalike omavalitsuste ning riigiasutuste kohustused, õigused ja vastutuse selles valdkonnas. Riigi päästasutusteks on päästeamet, sõjaväestatud päästeüksused ja maavalitsuse hallatavad päästeasutused.

SM 4. jaanuar 2001.a määrus nr 3 “Riigi päästeasutuse struktuuriüksuste paiknemine” võetakse aluseks üleriigiliste arengukontseptsioonide ja- programmide väljatöötamiseks. Antud määrust kohaldatakse maavanemaga “Päästeseaduse” § 6 lõike 2 alusel tulekustutus- ja päästemeeskondade riikliku kohustuste täitmiseks halduslepingu sõlminud kohaliku omavalitsuse päästeasutuse kesk- ja tugikomandode eraldipaiknevate meeskondade paiknemise määratlemisel.

Riigi päästeasutuste struktuurile, varustusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded on kehtestatud VV 22. detsembri 2000.a määrusega nr 456. Mille esitatud nõudeid kohaldatakse tulekustutus- ja päästetöid tegevate üksuste töö korraldamiseks.

Lisaks sellele on veel välja antud SM 5. detsember 2001.a määrus nr 94 “Päästeasutuste tulekustutus- ja päästemeeskondade valveteenistuse korraldusele esitatavad nõuded”. Kehtestatud nõuded on aluseks riigi ja kohaliku omavalitsuse päästeasutuste tulekustutus ja päästemeeskondade valveteenistuse korraldamiseks.

2.2 Õigusaktidest tulenevad nõuded varustusele, isikkoosseisule ja korraldusele

“Päästeseaduse” § 3 lõige 1 tulenevalt mõistetakse tulekustutus- ja päästetööde all inimeste ja vara ning keskkonna kaitseks tehtavaid töid tulekahju, loodusõnnetuse, katastroofide, avariide, plahvatuste, liiklusõnnetuste ja muude õnnetuste korral, samuti õnnetustega kaasnevate ohtude likvideerimiseks tehtavaid töid. Tulekustutus- ja päästetöid teevad ja korraldavad riigi päästeasutused, samuti muud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused, seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega ettenähtud juhtudel. “Päästeseaduse” § 13 p 1 alusel on kehtestatud VV poolt 22. detsembril 2000.a määrus nr 456 - “Riigi päästeasutuse struktuurile, varustusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded”.

Antud määrus on oluline, sest ta kehtestab nõuded maavalitsuse hallatavale päästeasutuste ja kohalikele omavalitsustele, kes on sõlminud maavanemaga tuletõrje- ja päästetööde tegemise lepingu, ning päästeameti ja sõjaväestatud päästeüksuste ja muude päästetöid tegevate üksuste töö korraldamiseks.

Päästeasutuse struktuur peab tulekustutus- ja päästetööde korraldamisel tagama oma asutuse:

- 1) Meeskondade ööpäevaringse operatiivse valmisolek tulekustutus- ja päästetöödeks. Valmisolek tagatakse päästeasutuse struktuuri-osade - komandode baasil. Komandosid iseloomustab meeskonna, tehnika ja varustuse ning depoohoone olemasolu. Sellega pannakse koheselt paika depoo-hoonete olemasolu vajadus;
- 2) Tulekustutus- ja päästetööde juhtimine või juhtimise korraldamine oma väljasõidupiirkonnas, milleks on maakonna territooriumi osa, millel toimunud õnnetuste reageerimine toimub ühe teatud komando baasil, keda vajadusel vastavalt väljasõidukorrale abistavad teised komandod;
- 3) Ööpäevaringse operatiivkorrapidaja korrapidamisteenistuse, kui päästeasutuse keskkomando ja tugikomando ehk iseseisvat väljasõidupiirkonda omavate komandode koguarv on suurem kui kolm;
- 4) Asutuse sidesüsteemide valmisolek ja nende katkematu funktsioneerimise;

Tugikomando kui tulekustutus- ja päästetöid tegev üksus peab tagama ööpäevaringse operatiivsevalmisoleku, mis koosneb järgmisest:

- 1) Ajast, mis kulub väljasõidukorralduse saamisest tulekustutus- ja päästemeeskonna väljasõiduni depoost;
- 2) Ööpäevaringsest meeskonna valmisolekust sündmuskohal tegutsemiseks. Meeskonna valmidust iseloomustab meeskonna suurus, mis tuleneb väljasõidupiirkonna pindalast, elanike arvust ja muudest riskiteguritest. Meeskonna valmidus võib olla korraldatud kas kogu koosseisu ööpäevase valveteenistusega depoos või muul päästeasutuse juhi poolt kehtestatud viisil;
- 3) Tehnika ja varustuse valmiduse viivitamatuks väljasõiduks ja kasutusele võtmiseks

Tugikomandol peab olema tagatud vähemalt järgmine tehnikavalmidus:

- 1) põhiauto;
- 2) paakauto;
- 3) reservpõhiauto;
- 4) järelveetav mootorpump;
- 5) ühe suitsusukeldumislüli varustus;
- 6) õlireostuse likvideerimise väikevahendid.

Antud tehnikavalmidust võib ka muuta kooskõlastatult Päästeametiga sõltuvalt väljasõidu piirkonnast. Väljasõidupiirkonna hindamise puhul tuleks arvestada tema omapärasid: piirkonnas asuvad ohtlikud tööstused, suure liiklustihedusega maanteed, seoses sellega tuleb arvestada ohtlike ainete transportimist, mis suurendavad oluliselt riski õnnetusteks ohtlike ainetega. Oluline faktor, mida tuleks analüüsida, on ka piirkonna veevarustus jne. Nendest tulenevalt võib ka tugikomando käsutusse anda eritehnikat ja varustust, sellega seoses võidakse komandole päästasutustevahelise lepinguga panna täiendavaid ülesandeid spetsiifiliste tulekustutus- ja päästetööde tegemiseks lepingus sätestatud piirkonnas ja tingimustel.

Määrus sätestab ka tugikomando operatiivse valmisoleku, mille kohaselt peab tugikomando töökorraldus tagama järgmist:

- 1) Väljasõiduvalmiduse kuni 5 minutit;
- 2) Vähemalt 4-liikmelise meeskonna valmiduse;

3) Tehnikavalmiduse vastavalt nõutule.

Päästeasutuse meeskondade alalised baseerumiskohad- depood, peavad paiknema selliselt, et asutusüksuste sirgjooneline kaugus depoost on järgmine:

- 1) Üle 5000 elanikuga asustusüksuse korral- kuni 15 km;
- 2) 100 kuni 5000 elanikuga asustuse korral- kuni 25 km.

Maakonna territoorium jagatakse kesk- ja tugikomandode vahel väljasõidupiirkonnaks ja päästeasutused on kohustatud teda teenindavalt häirekeskuselt saadud väljasõidukorralduse alusel esimesel võimalusel osutama abi territoriaalselt külgnevale päästeasutusele tulekustutus- ja päästetööde läbiviimisel.

Nõuded tulevad ka päästeasutuse dokumentatsioonile, nimelt peab komandol olema järgmised dokumendid:

- 1) Väljasõidukord;
- 2) Operatiivplaanid üldriikliku tähtsusega objektidele;
- 3) Üldriiklike päästealaste koostöölepingute koopiaid;
- 4) Ohtlike kemikaalide ohutuskaardid;
- 5) Päästeasutuste raadiosidekutsungid ja raadioside pidamise kord;
- 6) Operatiivse valmisoleku kontrolli läbiviimise kord;
- 7) Päästeasutuste operatiivse valmisoleku kontrollraamat;
- 8) Ulatuslike tulekustutus- ja päästetööde tegemiseks vajalike vahendite ning materjalide varu hoidmise, arvestuse ja kasutamise kord;
- 9) Kõikide maakondade topograafilised kaardid (mitte väiksemas mõõtkavas kui 1:50 000);
- 10) Eesti linnade kaardid (mitte väiksemas mõõtkavas kui 1:10 000).

Päästeasutuse komandodel peab täiendavalt tulekustutus- ja päästetööde korraldamiseks olema veel:

- 1) Väljasõidupiirkonna tuletõrje veevõtukohtade nimekiri, kus on toodud ka veevõtukohtade asukoha kirjeldus ja tehnilised näitajad;
- 2) Komando töötajate nimekiri, kus on toodud ka töötajate veregrupid, kodused aadressid ja telefoninumbrid;
- 3) Maakonna ja väljasõidupiirkonnaga piirnevate maakondade topograafilised kaardid (mitte väiksemas mõõtkavas kui 1:50 000);

4) Väljasõidupiirkonnas asuvate linnade kaardid (mitte väiksemas mõõtkavas kui 1:10 000).

SM 5. detsembri 2001.a määrusest nr 94 "Päästeasutuste tulekustutus- ja päästemeeskondade valveteenistuse korraldusele esitatavad nõuded" tulenevaid valveteenistuse korraldusele ja päevakorraale esitatud nõudeid tuleks arvestada ka tugikomando funktsionaalse jaotuse puhul. Valveteenistuse üldine korraldus peab tegema järgmist:

- 1) Tagama teenistuse operatiivse valmioleku;
- 2) Sätestama vajalikud rakendatavad meetmed operatiivse valmisoleku tagamiseks;
- 3) Sätestama töövälisest ajast isikute valveteenistusesse kutsumise korra;
- 4) Määrama vastutavad isikud valveteenistuse toimimise eest;
- 5) Sätestama teenistusruumides ja territooriumil puhtuse ja korra ning päästeasutuse vara puutumatus tagamiseks kasutatavad meetmed, kuid sellest ei tohi nõrgeneda meeskonna operatiivne valmisolek.

Valverühmade/ meeskondade päevakorra kehtestab päästeasutuse direktor. Päevakord peab sisaldama vähemalt järgmisi punkte:

- 1) Aega valvevahetuseks;
- 2) Aega õppetundide, harjutuste ja õppuste läbiviimiseks ning üldfüüsiliseks ettevalmistuseks;
- 3) Aega söögipausideks;
- 4) Aega puhkamiseks.

Need on põhilisemad päästeteenistuse poolsed nõuded, mida tuleks arvestada tugikomando projekteerimise ja renoveerimise korral, et hilisem depoohoone vastaks nõuetele.

2.3 Õigusaktidega kajastamata olulised tegurid

Õigusaktid jätavad käsitlemata olulisi tegureid, millela oleks tugikomandol kui tulekustus- ja päästetöid tegeval asutusel väga raske täita talle pandud kohustusi. Pannakse paika küll

tugikomando poolt vajalik tehnikavalmidus, mis nõuab ka ühe suitsusukelduslüli varustuse olemasolu. Kuna suitsusukelduslüli kasutab hingamiseks suruõhuhingamisaparaate, on väga olulisel kohal tehnikavalmiduses ka kompressor. Millega saaks vajadusel täita suruõhuballoone komandos, et tagada operatiivne valmisolek ka järgmiseks sündmuskohal tegutsemiseks, mil on vaja kasutada taas suitsusukeldumisvarustust. Kuna tugikomandodes on kasutusel veel palju vene päritoluga tuletõrjemasinaid oleks vajalik, et depoos oleks olemas teine kompressor, mida saaks kasutada autode pidurisüsteemides rõhu hoidmiseks, kui ka hingamisaparaatide hooldusel. Selle probleemi lahendamiseks piisaks madala surveisest (kuni 8bar) kompressorist.

Vastavalt VV 23. jaanuari 2002.a määrusele nr 44 “Kiirabi, haiglate ning pääste- ja politseiasutuste kiirabialase koostöö kord”, mis on kehtestatud “Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse“ (RT I 2001, 50, 284) § 17 lõike 2 alusel, pannakse päästemeeskonnale ka esmaabialased kohustused. Patsiendi eluohtliku seisundi korral on häirekeskkusel õigus vaba kiirabibrigaadi puudumisel saata kiirabibrigaadi teeninduspiirkonda sündmuskohale esmaabi andmiseks selleks tegevuseks pädev abivajajale lähemal asuv päästemeeskond. Vaba kiirabibrigaadi puudus võib tekkida enamasti maapiirkondades, sest seal on kiirabibrigaadide puudus kõige suurem ja vahemaad, mida kiirabibrigaadid teenindavad, suhteliselt laiad, seega võidakse esmaabi andmiseks kasutada tugikomandosid, kui nad on pädevad abi osutama. Probleemiks on praegu vajaliku meditsiini- ja esmaabivarustuse puudumine põhiautol, samuti peab siis olema ka süsteem, mis võimaldab regulaarset meditsiini- ja esmaabivarustuse uuendamist ja vajadusel varude hoidmist/säilitamist.

3. Vajalikud ruumid ja nende paigutus tulenevalt otstarbest

3.1 Komandopealiku tööruum, õppimisnurk

Komandopealiku tööruum on mõeldud tugikomando pealikule, kus ta saaks täita oma töökohustusi, tema ülesannete hulka kuulub tugikomando juhtimine ning töö korraldamine, tugikomando operatiivsevalmisoleku tagamine ning tulekustutus- ja päästetööde korraldamine. Ruum ei pea paiknema garaaži vahetus läheduses, kuid samas peab olema tagatud võimalus vajadusel komandopealiku poole pöörduda. Erilisi nõudmisi selle ruumi puhul ei tule arvestada, oluline on ainult jälgida, et ta vastaks oma kasutamise otstarbele. Selles ruumis peaks olema ka võimalus hoida tulekustutus- ja päästetööde korraldamiseks vajalikke dokumente, mis on ära toodud VV 22. detsembri 2000.a määruse nr 456 "Riigi päästeasutuse struktuurile, varustusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded" § 18 lõige 1. Suuruse arvestamisel peab jälgima, et ruum oleks küllaldase kõrguse ja pindalaga, et töötaja saaks ohutult ja tervist kahjustamata oma tööd teha. Kuna selles ruumis töötab ainult komandopealik, peab seal olema õhuruumi vähemalt 10 m³, mille arvestamisel võetakse ruumi kõrgusest arvesse kuni 3,5 m. Töötamiskohal tuleb tagada ka küllaldane õhuvahetus, selleks piisab antud ruumi puhul ühest aknast, kuna ruumis töötab üks inimene ja seal ruumis ei toimu töötaja füüsilist koormust ja tööprotsess ei kahjusta inimese tervist. Tööruumi ehitus- ja viimistlusmaterjalid peavad olema tervisele ohutud ning kergesti puhastatavad, vaba ruumi suuruse arvestamisel peab jälgima, et komandopealik saaks oma tööülesandeid piisava liikumisvabadusega täita.

Õppimisnurk peab võimaldama seal läbi viia õppetunde, selle vajadus tuleneb SM 5. detsembri 2001.a määruse nr 94 " Päästeasutuse tulekustutus- ja päästemeeskondade valveteenistuse korraldusele esitatavad nõuded " § 6, mille järgi peab päevakord sisaldama ka aega õppetundideks. Ruumis peaks oleks vajadusel võimalus valveteenistuses osaleval meeskonnal enda teadmisi värskendada ja ka võimalus läbi viia täiendkoolitust. Meeskond on saanud küll väljaõppe, kuid teadmised ja oskused teatud aja jooksul langevad, seega oleks komandokoolituse eesmärk hoida seda taset.

Väljaõppe ja täiendkoolituse vajadus tuleneb SM 18. detsembri 2001.a määrusest nr 102 “Nõuded tuletõrje- ja päästetöötajate väljaõppele ja täiendkoolitusele ning väljaõppe ja täiendkoolituse kord.” Täiendkoolitust viiakse läbi aastaringelt, päästeasutuse direktori poolt kinnitatud täiendkoolituse aastaplaani alusel, vähemalt kaks korda kuus vastavalt päästemeeskonna spetsiifikale. Inimeste mahutavuse arvestamisel tuleks arvesse võtta valveteenistuse meeskonna arvulist suurust, mis tuleneb väljasõidupiirkonna pindalast, elanike arvust ja muudest riskiteguritest. Kuid vastavalt VV 22. detsembri 2000.a määruse nr 456 “Riigi päästeasutuse struktuurile, varustusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded” § 13 punkt 2 peab olema tugikomandos tagatud vähemalt 4-liikmelise meeskonna valmidus, seda arvestades võib optimaalseks mahtuvuse arvuks võtta vähemalt 16 inimest. Valgustus peab vastama normidele - ei tohi kahjustada nägemist ning peab võimaldama töö- ja õppeülesannete täitmist, olema suunatud õigesti, see ei tohi tekitada varje, pimestada otse ega peegeldunult. Õpperuumi puhul oleks otstarbekas kasutada nii üld- ja kohtvalgustust, kasutada tuleks ära ka loomulikku päevavalgust, selleks piisaks kolme akna rajamine, millest piisaks nii ruumi ühtlaseks valgustuseks kui ka õhuvahetuseks.

3.2 Magamis- ja puhkeruumid

Tugikomando peab tagama ööpäevaringse meeskonna valmisoleku tulekustutus- ja päästetöödeks, selle täitmiseks on valveteenistuse meeskonna vahetuse pikkuseks 24 tundi. Sellest tulenevalt sisaldab valveteenistuse päevakord ka aega puhkamiseks, tagades samas väljasõiduvalmiduse kuni 5 minutit. Magamisruumide paigutusel tuleb arvestada, et öösel magades on inimese reaktsioonikiirus häiritud, mistõttu tuleks magamisruumid paigutada võimalikult lähedale garaažile. Magamisruum peaks mahutama meeskonnaliikmeid vastavalt valvemeeskonna suurusele, kuid mitte vähem kui neli inimest, mis on praegusel hetkel tugikomando minimaalseks meeskonnaliikmete töö-valmiduse arvuks. Magamisruum peaks olema väga hea õhuvahetusega, et inimene olemasoleva ajaga puhkaks maksimaalselt. Valgustusel tuleks võimalikult palju ära kasutada loomulikku valgust.

Töötajatel peab olema võimalus kasutada puhkeruumi, kuna töö on füüsiliselt raske. Puhkeruumis saaksid nad sisustada vaba aega (vaadata telekat, lugeda, jne), et ei tekiks

vaimset ülekoormust. Puhkeruum peab olema küllaldase suurusega ning varustatud laudade ja seljatoega toolidega, sellekohane nõue tuleneb 16. juuni 1999.a “Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse“ § 11. Puhkeruumis peab olema temperatuur töötajatele sobiv, vähemalt +18 C. Ruum peaks olema väga avar ja suure liikumisvabadusega, nelja inimese kohta peaks seal olema vähemalt 40 m³ õhuruumi. Ruum peaks paiknema võimalikult depoo keskosas, kust oleks lihtne liikuda kõikidesse ruumidesse, kuna seal veedetakse enamus oma ajast, samuti oleks võimalikult lihtne ka reageerida väljakutsele.

3.3 Varustuse hoiu- ja hooldusruumid

Tuletõrjuja- päästja kasutab väga spetsiifilist varustust tulekustus- ja päästetöödel, samuti on välja töötatud väga mitmesugust kaitsevarustust, seega on vajalik ka varustusehoiuruum, kus saaks hoida mitte-kasutusel olevat varustust. Laoruumi puhul tuleb arvestada, et hoidmistingimused ei halvendaks varustuse omadusi ja kvaliteeti. Laoruumile esitatakse järgmised nõuded:

- 1) Peab olema omaette ruum;
- 2) Puidust värvimata riiulitega;
- 3) Kaitstud päikese kiirte eest;
- 4) Temperatuur +12 C- +16 C;
- 5) Õhuniiskus 60-65 %;
- 6) Ventilatsioon.

Laoruumi puhul pole aknaid vaja, nii tagatakse ka varustuse kaitstud päikese kiirte eest, ruum võiks suunduda otse garaaži või olla selle vahetus läheduses, sel juhul oleks mugav vajadusel vahetada või kasutusele võtta vajaminevat varustust.

Hooldusruumis peaks olema võimalus sooritada hingamisaparaatide kasutusjärgset hooldust, mille eesmärgiks on tagada tulekustus- ja päästemeeskonna valmidus ja taastada hingamisaparaatide korrasolek. Eraldi ruum hingamisaparaatide hoolduseks on vajalik seepärast, et siis saab vältida võõrkehade sattumist hingamisaparaati. Ruumis peaks olema ka võimalus teha hingamisaparaatide pesu, loputust, kuivatamist (suruõhuga või kuivatuskapis) ja kontrolli. Ruum peab olema hea ventilatsiooniga kaitstud ja kaitstud otseste päikese kiirte eest, et mitte kahjustada varustust. Kuna hooldusruumis on raskendatud loomuliku valgustamise kasutamine, peab olema tagatud väga hea

mehaaniline valgustatus. Siin ruumis peaks olema ka võimlus hoida hooldatud hingamisaparate, sest neid tuleb hoida jahedas, kuivas ja tolmuvabas ruumis ning kummist osad peavad olema kaitstud UV- kiirguse, rasvade ja õlide eest.

3.3 Garaaž, kompressoriruum

Vastavalt päästeasutuse tugikomando tehnikavalmidusele peab garaaž mahutama vähemalt järgmist:

- 1) põhiauto;
- 2) paakauto;
- 3) reservpõhiauto;
- 4) järeleveetav mootorpump.

*Lisaks nendele võib olla vajadus veel mahutada eritehnikat- ja varustust, kui seda on antud komando käsutusse.

Garaaži suuruse määrab suuremalt jaolt autode pikkus ja laius, et ei tekiks probleeme olemasolevate autode asendusel teistega, oleks otstarbekas auto jaoks ruumi arvestamisel võtta aluseks suurima pikkusega ja laiusega auto. Garaaži vaba ruumi suurus peab olema arvestatud nii, et töötaja saaks oma tööülesandeid piisava liikumisvabadusega täita, seesugune nõue tuleneb VV 21. detsembri 1999.a määruse nr 402 "Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" § 3 lõige 2 alusel.

Autodele peab olema tagatud otsetee väravale, et saaks väljakutse korral võimalikult kiiresti takistamatult väljuda. Väljalaskude arv peaks olema vähemalt kaks, üks põhiautole ja teine paakautole, sest sõltuvalt väljakutsest võib vajadus olla kasutada kas mõlemat või ühte neist. Võimalusel võiks ka olla kolmas väljalase reservpõhiautole, kuid selle olemasolu pole otseselt vajalik, selle saaks kompenseerida reservpõhiauto asetamisel teise põhi- või paakauto taha, kuna puudub pidev reservpõhiauto kasutamise vajadus. Kõrguse arvestamisel tuleks lisada auto kõrgusele vähemalt 3-4 meetrit, et oleks tagatud piisav ohutus. Garaaži ruumi arvestamisel peaks arvestama ka lisaruumi, juhuks kui peaks tekkima vajadus paigutada sinna ka muid vahendeid, näiteks järeleveetavat kompressorit. Õhuvahetus peaks olema piisav, et autode mootorite töötamisel tekkivad heitgaasid ei kahjustaks ruumis viibivate töötajate tervist. Garaaži paigutusel tuleks ta eraldada teistest

põhilisematest olmeruumidest nii, et ühest olemruumist teise liikudes ei peaks seda läbima.

Kompressoriruum on mõeldud spetsiaalsele kompressorile, millega täidetakse suruõhuballoone Päästeteenistusele piisab kompressorist, mille võimsus oleks vähemalt 300 bardi. Ruum peaks paiknema garaaži läheduses, eemal teistest tööruumidest, et kompressori mootori töötamisel tulev müra ja vibratsioon ei hakkaks segama valverühmade/meeskonna tööd. Balloonide täitmiseks kasutatav õhk peab olema lõhnatu, värvitu ja maitsetu, sest sellega saavutatakse väiksem psüühiline ja füüsiline pinge. Selleks peab olema võimalus siseruumides balloonide täitmisel kompressori õhuvõtuvoolik ühendada välisõhuga, nii et kompressori mootori heitgaasid ja balloonidesse pumbatav õhk ei seguneks. Õhuvahetuse tagamiseks piisab kui sinna rajada üks aken.

3.5 Olmeruumid (WC, dušš, riietusruum), köök

Valvemeeskonna töökorralduse ja piiratud liikumisvabaduse tõttu peab neil olema ka võimalus kasutada olmeruume. Vastavalt VV 21.detsembri 1999.a määrusele nr 402 "Tegevusaladele esitatavad tervishoiu ja tööohutuse nõuded" § 14 lõige 3. Peab tualettruumis olema võimalik käsi pesta ja kuivatada ning WC peab paiknema riietus- ja pesemisruumi läheduses. Tugikomando valvemeeskonna suurust arvestada piisab ühe WC olemasolust.

Kuna töötingimused nõuavad (töö on füüsiliselt raske ja tööd tehakse kõrge õhutemperatuuri tingimustes), peab olema tagatud ka töötajatele pesemisvõimalus. Pesemisruum peab olema piisavalt suur ning varustatud sooja ja külma veega. Valveteenistusse meeskonnale piisab ühe duši olemasolust, pesemisruum peab asetsema riietusruumi vahetus läheduses

Valveteenistuses osalev meeskond on kohustatud kandma tööriietust. Seega peavad olema sisse seatud ka riietusruumid, mis peavad olema küllaldaselt ruumikad, varustatud istmete ja lukustavate riidekappidega. Arvestada tuleb ka seda, et töö ja tänavariiete jaoks peavad olema eraldi kapid või sektsioonid. Tugikomando isikkooseis arvestades peaks

riietusruumis olema vähemalt 16 riidekappi, vajalik oleks arvestada ka lisa-ruumiga, kuhu saaks vajaduse korral kappe juurde paigaldada.

Valveteenistuses osaleva meeskonna valvevahetuse pikkust, tööiseloomu ja piiratud liikumisvabadust arvestades on vajalik depoos söögitegemisvõimalusega ruumi olemasolu. Aega söögipausideks näeb ette ka valveteenistuse päevakord. Köök peaks olema piisavalt suur, et sinna mahuks söögitegemiseks, säilitamiseks ja einestamiseks vajalikud seadmed (külmkapp, pliit, laud ja toolid), ruumi peab jääma ka piisavalt liikumisvabaduseks.

3.6 Sporditegemisevõimalusega ruum

Valveteenistuse päevakord näeb ette aega üldfüüsiliseks ettevalmistuseks, selleks otstarbeks oleks sobilik sisse seada elementaarsete sporditegemise võimalusega ruum. Selle ruumi vajadus tuleneb ka SM 8. jaanuari 2002.a määruse nr 3 "Tuletõrje- ja päästetöötajate atesteerimise põhunõuded, sealhulgas hariduse ja füüsilise ettevalmistuse nõuded" § 7-10. Nimelt on päästeasutuse tuletõrje- ja päästetöötajad, kelle ametikohustuste hulka kuulub tulekustutus- ja päästetööde tegemine, kohustatud läbima füüsilise ettevalmistuse taseme hindamise, mida korraldatakse üks kord aastas päästeasutuse juhi käskkirjaga määratud ajal. Vabal ajal peaks olema loodud võimalus harjutamiseks. Väga edukalt saaks nõutavaid spordialasid harjutada ruumis, kus oleks kang, lõuatõste võimalus, samuti istesse tõusmise pink või muud varustus. Ruumi peab jääma ka liikumisruumi, et oleks tagatud ohutus seadmete kasutamisel. Ruum võiks asuda teistest olmeruumidest eemal kuna puudub selle ruumi pidev kasutamise vajadus. Otstarbekas oleks ära kasutada ka võimalikult palju loomulikku valgust, sest ruumi kasutatakse eelkõige päevasel ajal.

4. Töökeskkond ja tervisekaitse

4.1 Töökeskkonna üldised tingimused

16. juuni 1999.a vastu võetud "Töötervishoiu ja tööohutuse seadus" paneb paika töökeskkonna üldised tingimused. Seadus sätestab töökeskkonna suhtes esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded töandja ja töötaja tervisele ohutu töökeskkonna loomisel, töötervishoiu ja tööohutuse korralduse ettevõtte ja asutuse ning riigi tasandil, asjaomaste vaidluste lahendamise korra ning vastutuse töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmata jätmise eest.

Töökeskkonna all mõistetakse ümbrust, milles inimene töötab, seal toimivad tehnilised, füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid ei või ohustada töötajat ega muud töökeskkonnas viibivat isiku elu ega tervist. Töökoht peab olema sisustatud ja kujundatud nii, et oleks võimalik vältida tööõnnetusi ja tervisekahjustusi ning säilitada töötaja töövõime ja heaolu.

Tegevusalade esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded kehtestab VV, kust tulevad täpsemad töökeskkonna nõuded, vastav määrus on vastu võetud 21. detsembris 1999.a määrusega nr 402 (RT I, 60, 881).

Hooned ja tööruumid peavad vastama nende kasutamise otstarbele, olema vajaliku struktuuri ja tugevusega, need peavad olema küllaldase kõrgusega ja pindalaga, et töötajad saaksid ohutult ja tervist kahjustamata oma tööd teha. Töötaja kohta peab olema tööruumis õhuruumi vähemalt 10 m³. Tööruumi ehitus ja viimistlusmaterjalid peavad olema tervisele ohutud ning kergesti puhastatavad.

Uste ja väravate asukoht, arv, mõõtmed ja materjal valitakse nende kasutusotstarbe alusel. Kui plaanitakse panna depoesse läbipaistvad uksed, peavad olema need selgesti märgistatud, sammuti peavad uksed ja väravad olema kaitstud purunemise eest ning nende liikumine ei tohi töötajat ohustada.

Akende puhul tuleb arvestada seda, et neid peab olema võimalik avada, sulgeda ja reguleerida ohutult. Avatud asendis ei tohi aknad töötajat ohustada. Päikesepoolsed aknad peavad olema valgust reguleeriva kattega. Põrandad ei tohi olla libedad, neis ei tohi olla auke ega ohtlikke kallakuid ja need peavad olema kindlalt paigaldatud. Põrandad, seinad ja laed peavad olema väliskeskkonnast termoisoleeritud ja nad peavad olema kergesti puhastatavad.

Töötamiskohtadel tuleb tagada küllaldane õhuvahetus, mille taseme määramisel tuleb arvestada töötajate arvu ruumis, töötajate füüsilist koormust, tööruumi suurust, kasutatavate seadmete arvu ja spetsiifikat ning tehnoloogilise protsesside iseloomu. Kui kuskil ruumis tahetakas kasutada ventileerimisseadet, ei tohi see oluliselt suurendada töökeskkonna mürataset.

Temperatuur tööruumis peab olema sobiv tööülesande täitmiseks, nende määramisel peab lähtuma õigusaktidega kehtestatud normidest. Olmeruumi temperatuur peab olema vähemalt +18 C.

Töökoha territoorium, trepikojad, koridor, töö-, olme-, ja muud ruumid peavad olema piisavalt valgustatud, nende paiknemine ei tohi ohustada töötajat. Tööruumis peab olema kunstlik üldvalgustus ning vajadusel ka kohtvalgustus, mille projekteerimisel tuleks eelistada loomulikku päevavalgust. See peab olema suunatud õigesti, ei tohi tekitada varje, ega pimestada otse ja/või peegeldunult.

Töökeskkonna müratase peab olema selline, et oleks välditud selle kahjulik toime töötajale, arvestada tuleks impulssmüra ja müra sagedusspektrit ning väliskeskkonnas paikneva müraallika võimalikku mõju. Müratekitavate seadmete paigutamisel ruumi peab arvestama ruumi akustilisi omadusi, vältida tuleb müra peegeldumist.

Ohu korral peab olema võimalik töötajate kiire ja ohutu lahkumine kõikidele töötamiskohtadelt. Evakuatsioonipääsud ja teed peavad vastama neile kehtestatud nõuetele, olema takistuseta ning viima võimalikult otse ohutule alale, evakuatsioonipääsud ja teed- peavad olema varustatud evakuatsioonimärkidega ja piisava valgustustugevusega

turvavalgustusega. Ruumid peavad olema ka varustatud esmaste tulekustutusvahenditega, mis sõltuvad ehitise mõõtmetest ja kasutusotstarbest.

Töökohas kasutatavad elektripaigalised ja elektriseadmed peavad vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele, töötajad peavad olema kaitstud elektrilöögi ohu eest.

4.2 Töökorraldusele esitatavad tööohutuse- ja tervisekaitse tingimused

Tervisekaitse-alased määrused on kehtestatud 14.juuni 1995.a vastu võetud “Rahvatervise seaduse” alusel. Selle seaduse eesmärgiks on inimese tervise kaitsmine, haiguste ennetamine ja tervise edendamine.

Tervisekaitse all mõistetakse inimese tervisele ohutu elukeskkonna tagamisele ning elukeskkonnaga seonduvate tervisehäirete ja haiguste vältimisele suunatud tegevust. Tööandja peab tagama töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmise igas tööga seotud olukorras.

Terviseriski vältimiseks või vähendamiseks peavad töökohas olema kaitse-, pääste-, ja esmaabivahendid, ohumärgid ning muud ohutusvahendid.

Esmaabivahendid peavad olema paigutatud ka depoo-hoonesse, sest tööandja on kohustatud vastavalt SOM 13. detsembri 1999.a määrusele nr 82 “Esmaabi korraldus ettevõttes kehtestamine”, kindlustama esmaabivahendite olemasolu töökohtadel ja ruumi, kus vajadusel saab anda esmaabi ja hoida kannatanut arstiabi saabumiseni. Selleks tuleks paigaldada kergesti ligipääsetavasse ja selgesti märgistatud kohta esmaabikapp (koos piisava hulga sidumisvahenditega), selleks oleks otstarbekas valida asukoht võimalikult hoone keskossa. Tugikomando puhul võib piirduda esmaabivahendite miinimumnõuetega väikeettevõtetes või eraldiasetsevates struktuuriüksustes, kuna töötajate arv ei ületa neis 25 piiri.

1) steriilne haavatampoon	10 cm x 10 cm	2 pakki
	7,5 cm x 7,5 cm	2 pakki
2) rullside (laius 10 cm)		2 tk
3) plaastrid (eri suuruses)		vähemalt 12 tk
4) desinfitseeriva ainega immutatud tampoonid		

haava puhastamiseks	vähemalt 6 tk
5) kinnitusplaaster	2 rulli
6) kolmnurkrätik	2 tk
7) steriilne esmaabisideme pakend haavatamponiga	2 tk
8) käärid või turvalõikur	1 tk
9) kaitsekindad	1 paar
10) kaitsemask, kunstliku hingamise tegemiseks	1 tk
11) alumiiniumkihiga soojendustekk	1 tk
12) isekülmuv külmakompress	1 tk
13) esmaabivahendite kasutusjuhend	1 tk
14) esmaabi andmise juhend	1 tk

Töötajate tervisekaitseks tuleb depoohoones kasutada ka töökorraldusel alalisi ohumärguandeid, mis kehtestatakse SOM 30. novembri 1999.a määruses nr 75 - "Ohumärguannete kasutamise nõuded töökohas." Antud juhul on vajalik evakuatsioonitee ja -pääsu, esmaabi- ja tuletõrjevahendite ning nende asukoha märgistamine, nende mõõtmed, värvus ja valgustus peavad tagama tema hea nähtavuse ja arusaadavuse. Märkide paigaldamisel tuleb arvestada nende maksimaalset äratundmiskaugust sõltuvalt märgi suurusest:

	Külje pikkused a×b (mm)	Maksimaalne äratundmiskaugus (m)
Evakuatsiooni- ja esmaabimärgid, tuletõrjemärgid	100 × 100	10
	100 × 200	10
	148 × 148	15
	148 × 297	15
	200 × 200	20
	200 × 400	20
	250 × 250	25

Tööruumide mikrokliima tervisekaitseenormid laienevad ka depoohoonele. SOM 28. detsembri 1995.a määrus nr 66 "Tervisekaitseenormide ja -eeskirjade TKNE-5/1995 kinnitamine" määrab kindlaks tööruumide töökohtade mikrokliima näitajate optimaalsed ja lubatavad väärtused, arvestades tehtava töö raskust ja aastaega, ning nende mõõtmise ja hindamise meetodit.

Depoos peab olema tagatud optimaalne mikrokliima, mis tagab inimorganismi oleku pingestamata soojusregulatsiooni, säilitades soojatunde ja luues eeldused kõrgeks töövõimeks. Tervisekaitse nõuded loetakse täidetuks, kui kõik mikrokliima näitajate mõõtmised, hindamise meetod ja saadud tulemused vastavad käesolevale eeskirjale.

4.3 Tuleohutusenormid

SM 8. septembri 2000.a määrus nr 55 “Tuleohutuse üldnõuded” sätestab maa ja selle juurde kuuluvate ehitiste, nendel toimuva töö või protsessi ja seadme töö tuleohutuse üldnõuded.

Depoohoone laoruumis tuleb mis tahes aine, materjal või nendest valmistatud toode laoruumis paigutada riulile või virnastada ning grupeerida nende kustutamiseks ette nähtud tuldkustutatavate ainete järgi.

Vaip või muu põrandakate evakuatsiooni-teel peaks vastama süttivuse tundlikkusele ja ehitiste projekteerimisele ja ehitamise nõuetele ja olema põrandale kinnitatud selliselt, et see ei tekitaks takistust inimeste evakueerimisel.

Tulemüürist või muust tuletõkketarindist, mis tahes kommunikatsiooni läbiviigukoht täidetakse kogu tarindi ulatuses mittepõleva materjaliga, mis ei vähenda tarindi tulepüsivusaega. Evakuatsioonipääs ei või olla jäigalt suletud ja seal ei tohi kasutada raskesti avatavat sulgurit.

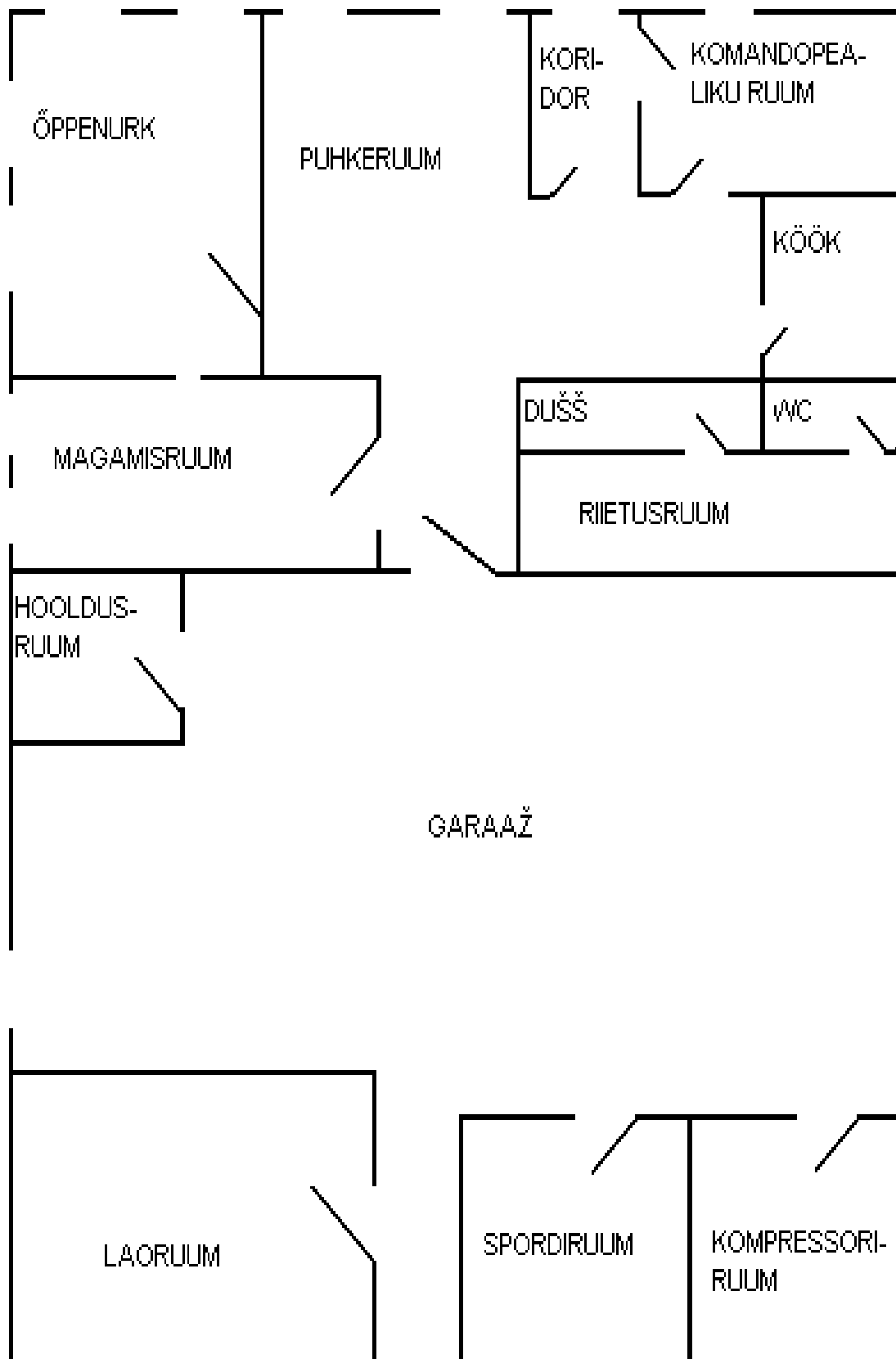
Evakuatsiooniteel ei tohi kasutada ka põlevat viimistlusmaterjali, samuti mürgist põlemisjääki eraldavat pinnakihti, vaipa või muud katet.

Depoos võib kasutada ainult standardset elektriseadet, mille paigaldamisel, kasutamisel ja hooldamisel tuleb juhendada tootja kasutusjuhendist ning selle paigaldamist, kasutamist ja hooldamist käsitlevast õigusaktist.

Tulekustutite vajaduse, valiku, tähistamise, korrashoiu ja paigutuse määrab SM 30. juuni 1998.a määrus nr 19 - “Nõuded esmastele tulekustutusvahenditele ja nende vajadus”.

Arvestades depoo suurust ja kasutusotstarvet, peaks piisama kahe tulekustuti paigaldamisest. Tulekustuti tuleb paigaldada vertikaalselt ruumisissepääsu juures või seal, kus tulekahjuoht on kõige tõenäolisem, kaitstuna päikesekiirguse otsese mõju eest. Osutav tuleohutusmärk peab olema ruumi sisenemisel nähtav.

5. Eskiislahendus

Kokkuvõte

Käesoleva töö kirjutasin selleks, et luua ettekujutus sellest, missugune peaks olema nõuetele vastav tugikomando. Arvestasin päästealaseid nõudeid nii isikkoosseisule, varustusele, töökorraldusele kui ka töökeskkonna- ja ohutuse ning tervisekaitse alaseid õigusakte.

Antud valdkondi käsitlesin neljas peatükis. Esimeses peatükis tegin lühiülevaate tugikomandode hetkeseisust, teises vaatlesin päästeüksuste tööd korraldavaid õigusakte ja nendest tulenevaid nõudeid. Kolmandas peatükis tõin välja vajalikud ruumid depoohoones, arvestades nende vajadust, kasutusotstarvet ja sellest tulenevaid lisanõudmisi. Neljandas peatükis tõin välja vajalikud nõuded töökeskkonna ja tervisekaitse seisukohast, et oleks tagatud ohutud ja tervist mitte-kaahjustavad töötingimused.

Diplomitöö lõpptulemusena koostas in omapoolse eskiislahenduse, millele kandsin tugikomando depoohoone vajalikud ruumid, arvestades paigutusel nende otstarbest tulenevaid iseärasusi. Eskiislahendus võiks olla aluseks täpsemaks tugikomando depoohoone tüüpprojekti koostamiseks.

Tööd kirjutades jõudsin järeldusele, et nõuetekohase depoohoone ehitamine või olemasoleva renoveerimine nõuab suuri rahalisi kulutusi, mistõttu tuleb eelnevalt põhjalikult planeerida, et loodav depoo vastaks hiljem ootustele.

Summary

Following these was created, to create an idea what the depot should look like when all the requirements are fulfilled. For this document I used rescue demanding for personnel, equipment, work environment and safety. As well as healthcare legal acts.

The Diploma theses are wrote an Estonian. A length of this thesis is 35 pages and one figure.

These issues were handled in four chapters. In chapter one I created short summary of the present situation, in chapter two the legal acts, and the demandings, which organize the work of rescue units. In chapter three I brought out the necessary rooms in depot, considering the demandings and the additional requirements. In chapter four I brought out necessary requirements for work environment and needs for health care, so that the work conditions would be safe.

As a result I created my solution. To which I placed all the necessary rooms for depot. This solution could be used to create precise project for depot.

Writing this document I found a conclusion, that building a new depot or renovating the old one needs big financial spendings. So the preliminary job in planning should be good, that the depot would later on match the expectations.

Kasutatud kirjandus

1) Kõverjalg, A. 1999. Üliõpilastööde koostamise metoodika. Tallinn:
Sisekaitseakadeemia

Kasutatud normatiivmaterjalid

- 2) Päästeseadus. 1994. – RT I, 28, 424.
- 3) Rahvatervise seadus. 1995. – RT I, 57, 978.
- 4) Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. 1999. – RT I, 60, 616.
- 5) Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded. VVm 1999. – RT I, 60, 881.
- 6) Riigi päästeasutuse struktuurile, varustusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded. VVm 2000. – RT I, 104, 686.
- 7) Nõuded esmastele tulekustutusvahenditele ja nende vajadus. SIMm 1998. – RTL, 220/221, 875.
- 8) Tuleohutuse üldnõuded. SIMm 2000. – RTL, 99, 1559.
- 9) Riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine. SIMm 2001. – RTL, 5, 64
- 10) Päästeasutuste tulekustutus- ja päästemeeskondade valveteenistuse korraldusele esitatavad nõuded. SIMm 2001. – RTL, 133, 1935
- 11) Tuletõrje- ja päästetöötajate atesteerimise põhinõuded, sealhulgas hariduse ja füüsilise ettevalmistuse nõuded. SIMm 2002. – RTL, 11, 122
- 12) Nõuded tuletõrje- ja päästetöötajate väljaõppele ja täiendkoolitusele ning väljaõppe ja täienduskoolituse kord. SIMm 2002. – RTL, 137.
- 13) Tervisekaitsenormide ja- eeskirjade TKNE-5/1995 kinnitamine. SOMm 1996. – RTL, 13, 98.
- 14) Esmaabi korraldus ettevõttes kehtestamine. SOMm 2000. – RTL, 6, 63.
- 15) Ohumärguannete kasutamise nõuded töökohas. Simm 2000. – RTL, 12, 117.

Lisa 1

Tegevusaladele esitatavad tervishoiu ja tööohutuse nõuded¹

Vabariigi Valitsuse 21. detsembri 1999. a määrus nr 402

Määrus kehtestatakse "Tervishoiu ja tööohutuse seaduse" (RT I 1999, 60, 616) paragrahvi 4 lõike 5 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Kohaldusala

- (1) Käesolevaid nõudeid kohaldatakse kõigi tegevusalade töökohtadele, välja arvatud ehitus ja mäendus. Nõudeid ei kohaldata töökohtadele kalalaevadel, ettevõttele kuuluval põllu- ja metsamaal ning sõidukites.
- (2) Uute töökohtade projekteerimisel ja sisustamisel tuleb lähtuda käesolevas määruses esitatud nõuetest.

§ 2. Üldnõuded

- (1) Tööandja tagab, et töökeskkonna ohutegurid ei ohusta ega kahjusta töötaja tervist ning tööprotsess ei põhjusta töötajale füüsilist või vaimset ülekoormust.
- (2) Suure füüsilise või vaimse töökoormuse, pikaajalises sundasendis töötamise või monotoonse töö puhul võimaldab tööandja töötajale sobiva töötempo ja töötaja hulka arvatavad vaheajad.
- (3) Tööandja peab rakendama abinõusid, et vältida töötaja pikaajalist üksinda töötamist, kui sellega kaasneb õnnetuse- või vägivallaohu.
- (4) Tööandja tagab, et töökoht ja töövahendid on tehniliselt heas seisukorras, korrapäraselt hooldatud ja puhastatud vajaliku hügieenilise tasemeni.
- (5) Tööandja tagab, et ohtude vältimiseks ja kõrvaldamiseks ettenähtud kaitsevahendid ja -seadmed on korrapäraselt tehniliselt hooldatud ja kontrollitud.

(6) Kui töökeskkonnas tehakse muudatusi, mis puudutavad töötamiskohtade paigutust, tehnoloogia muutmist või uuendamist, töövahendite või materjalide kasutamist, peavad need muudatused olema kooskõlas käesolevate nõuetega.

(7) Tööandja konsulteerib käesolevate nõuete täitmiseks kavandatavate abinõude planeerimisel töötajate ja töökeskkonnavolinikega, arvestab nende ettepanekuid ja kaasab neid abinõude rakendamisele.

2. peatükk

TÖÖTAMISKOHALE ESITATAVAD NÕUDED

§ 3. Töötaja tööasend ja -liigutused

(1) Töötamiskoht peab olema kujundatud nii, et töötaja saaks oma asendit muuta ja leida sobiva tööasendi.

(2) Töötamiskoha vaba ruumi suurus peab olema arvestatud nii, et töötaja saaks oma tööülesandeid piisava liikumisvabadusega täita. Juhul kui see ei ole võimalik töötamiskoha eritingimuste tõttu, tuleb töötajale ette näha piisav liikumisruum tema töötamiskoha läheduses.

(3) Tooli, töölaua ja töötasandi paigutus peab tagama töötajale ergonoomiliselt õige kehaasendi.

(4) Töötooli konstruktsioon ja muud omadused peavad vastama töö laadile. Üldjuhul peab tooli kõrgus olema reguleeritav ning seljatoe kõrgus ja kaldenurk muudetavad.

§ 4. Signalisatsiooniseadmed, näidikud ja juhtimisseadised

(1) Signalisatsiooniseadmete ja näidikutega edastatav teave peab olema üheselt arusaadav ning nende paigutus selline, et orienteerumine oleks kiire ja õige.

(2) Juhtimisseadised peavad asetsema töötajale käepärases kauguses, nende ehitus (kuju, mõõtmed, vastusurve, liikumistee pikkus) peab olema kasutajale vastuvõetav ja nende funktsioonid kergesti äratuntavad.

3. peatükk

TÖÖKESKKONNALE ESITATAVAD NÕUDED

§ 5. Hooned ja tööruumid

(1) Hooned ja tööruumid peavad vastama nende kasutamise otstarbele, olema vajaliku struktuuri ja tugevusega.

(2) Tööruumid peavad olema küllaldase kõrguse ja pindalaga, et töötajad saaksid ohutult ja tervist kahjustamata oma tööd teha. Töötaja kohta peab tööruumis olema õhuruumi vähemalt 10 m³ (õhuruumi arvestamisel võetakse ruumi kõrgusest arvesse kuni 3,5 m).

(3) Tööruumi ehitus- ja viimistlusmaterjalid peavad olema tervisele ohutud ning kergesti puhastatavad.

§ 6. Uksed ja väravad

(1) Uste ja väravate asukoht, arv, mõõtmed ja materjal valitakse nende kasutusotstarbe alusel.

(2) Läbipaistvad uksed peavad olema selgesti märgistatud.

(3) Pöörduksed ja -väravad peavad olema läbipaistvad või vaateavaga.

(4) Uksed ja väravad peavad olema kaitstud purunemise eest ning nende liikumine ei tohi töötajat ohustada.

(5) Lükanduksed peavad olema kaitseseadisega, mis takistab väljalibisemist juhtteelt, ülespoole avanevatel ustel peab olema allakukkumist takistav mehhanism.

(6) Sõidukite liikluseks ehitatud väravate vahetus läheduses peavad asetsema ka jalgväravad jalakäijatele, kui neil on ohtlik sõiduväravaid läbida.

(7) Kui elektriajamiga väravad voolu katkemisel ei avane automaatselt, peab olema võimalik neid käsitsi avada.

§ 7. Liikumisteed ja ohualad

- (1) Liikumisteed, kaasa arvatud trepid, statsionaarsed redelid, laadimisestakaadid ja kaldteed, peavad olema sellise suurusega ning paiknema selliselt, et oleks tagatud jalakäijate ja sõidukite ohutu liiklemine ning nende läheduses töötavate töötajate ohutus.
- (2) Kui liikumisteel liiguvad sõidukid, peab jalakäijatele olema tagatud küllaldane ohutu liikumisruum.
- (3) Sõidukite liikumisteede ning jalakäijate, uste, väravate, ülekäikude ja treppide vahel peab olema piisav vahemaa.
- (4) Ruumisisesed liikumisteed peavad olema selgesti märgistatud.
- (5) Kui töökohas on ohualad, kus esineb õnnetuse või tervisekahjustuse risk, tuleb need alad märgistada ja seal töötavate isikute kaitseks rakendada abinõusid. Peab vältima kõrvaliste isikute juurdepääsu nendele aladele.

§ 8. Laadimisestakaadid, kaldteed ja eskalaatorid

- (1) Laadimisestakaadid ja kaldteed peavad olema ohutud.
- (2) Laadimisestakaadid ja kaldteed peavad vastama laaditavate veoste mõõtmetele. Laadimisestakaadil peab olema vähemalt üks väljapääs.
- (3) Eskalaatorid peavad toimima ohutult. Neil peavad olema vajalikud kaitseadised ning nähtaval ja kergesti juurdepääsetaval kohal hädaseiskamislüliti.

§ 9. Tööruumide aknad, seinad, laed ja põrandad

- (1) Aknaid peab olema võimalik avada, sulgeda ja reguleerida ohutult. Avatud asendis ei tohi aknad töötajat ohustada. Päikesepoolsed aknad peavad olema valgust reguleeriva kattega.
- (2) Akende, sealhulgas katuseakende puhastamine ei tohi ohustada puhastajat ega teisi töötajaid.
- (3) Läbipaistvad seinad peavad olema valmistatud ohutust materjalist või kaitstud purunemise vastu ning olema selgelt märgistatud.

(4) Põrandad ei tohi olla libedad, neis ei tohi olla auke ega ohtlikke kallakuid ja need peavad olema kindlalt paigaldatud.

(5) Põrandad, seinad ja laed peavad olema väliskeskkonnast termisoleeritud, arvestades ettevõtte töö laadi.

(6) Põrandad, seinad ja laed peavad olema puhastatavast materjalist.

(7) Juurdepääs ebapiisava tugevusega materjalist valmistatud katustele ei ole lubatud, kui ei ole kasutada vahendeid seal tehtava töö ohutuse tagamiseks.

§ 10. Ventilatsioon

(1) Töötamiskohtadel tuleb tagada küllaldane õhuvahetus. Selle taseme määramisel tuleb arvestada töötajate arvu ruumis, töötajate füüsilist koormust, tööruumi suurust, kasutatavate seadmete arvu ja spetsiifikat ning tehnoloogilise protsessi iseloomu.

(2) Tööruum ja töötamiskohad tuleb varustada väljatõmbeventilatsiooniga, kui tööprotsessis eraldub töötaja tervist kahjustada võivaid ohtlikke aineid või tolmu. Ohtlike ainete sisaldus töökeskkonnas ei tohi ületada kehtestatud piirnorme.

(3) Ventileerimisseadmed ei tohi oluliselt suurendada töökeskkonna mürataset. Kasutatav ventilatsioon tuleb hoida töökorras ning see ei tohi põhjustada tõmbetuult.

Ventilatsioonisüsteemil peab olema reguleerimise võimalus.

(4) Igast rikkest ventilatsioonisüsteemis peab teavitama kontrollsüsteem, kui see on vajalik töötaja tervise tagamiseks.

§ 11. Tööruumi sisekliima

Tööruumi temperatuur peab olema sobiv tööülesande täitmiseks. Sobiva sisekliima määramisel peab tööandja lähtuma õigusaktidega kehtestatud normidest. Peab arvestama õhu niiskust ja liikumiskiirust, soojuskiirgust, töötaja füüsilist koormust, riietuse ja isikukaitsevahendite eripära.

§ 12. Valgustus

(1) Töökoha territoorium, trepikojad, koridorid, töö-, olme- ja muud ruumid peavad olema piisavalt valgustatud. Valgustite paiknemine ei tohi töötajat ohustada.

(2) Töötamiskoha valgustus peab vastama normidele, vajadusel tuleb valgustatust suurendada vastavalt töötaja ealistele või tervislikele iseärasustele. Tööruumis peab olema kunstlik üldvalgustus ning vajadusel ka kohtvalgustus.

(3) Valgustuse projekteerimisel tuleb eelistada loomulikku päevavalgust.

(4) Valgus peab olema suunatud õigesti, see ei tohi tekitada varje, pimestada otse ega peegeldunult. Peab vältima valgusallikast lähtuva valguse virvendust ja heleduste suuri erinevusi töötaja liikumisel ühest ruumist teise või tööülesannete vahetusel.

(5) Valgustus peab tagama ohumärguannete ja hädaseiskamislülite hea nähtavuse.

§ 13. Müra ja vibratsioon

(1) Töökeskkonna müratase peab olema selline, et oleks välditud selle kahjulik toime töötajale. Arvestada tuleb impulssmüra ja müra sagedusspektrit ning väliskeskkonnas paikneva müraallika võimalikku mõju.

(2) Müratekitavate seadmete paigutamisel tööruumi peab arvestama ruumi akustilisi omadusi, vältida tuleb müra peegeldumist.

(3) Kontsentreerumist, mõtlemist, otsustamist ja suhtlemist vajava töö puhul ei tohi müra segada tööülesande täitmist. Müra ei tohi segada helisignaalide arusaadavust.

(4) Töötamiskoha või töövahendi vibratsioon ei tohi töötajale põhjustada füüsilist kahjustust ega organismi funktsionaalseid häireid.

§ 14. Olmeruumid

(1) Töötajate jaoks, kes peavad kandma tööriietust, tuleb sisse seada riietusruumid (meestele ja naistele eraldi). Riietusruumid peavad olema küllaldaselt ruumikad, varustatud istmete ja lukustatavate riidekappidega, kusjuures töö- ja tänavariiete jaoks peavad olema eraldi kapid või sektsioonid.

(2) Kui töötingimused nõuavad, peab tööandja tagama töötajatele pesemisvõimaluse. Pesemisruumid peavad asetsema riietusruumide vahetus läheduses, olema piisavalt suured ning varustatud sooja ja külma veega. Töötajatel peab olema võimalik kasutada dušše, kui töö on väga tolmune või määriv, seotud ohtlike kemikaalide või neid sisaldavate ainete kasutamisega, on füüsiliselt raske või tööd tehakse kõrge õhutemperatuuri tingimustes. Kui dušid ei ole nõutavad, peab pesemisruumis olema piisav arv valamuid. Meestele ja naistele peavad olema eraldi pesemisruumid.

(3) Naistele ja meestele peavad üldjuhul olema eraldi tualettruumid. Need peavad paiknema töötamiskohtade, riietus- ja pesemisruumide läheduses. Tualettruumis peab olema võimalik käsi pesta ja kuivatada.

(4) Töötajatel peab olema võimalus kasutada puhkeruumi, kui töö on mürarikas, füüsiliselt raske, seotud pideva sundasendiga. Puhkeruum peab olema küllaldase suurusega ning varustatud laudade ja seljatoega toolidega. Puhkeruumis ei tohi suitsetada.

(5) Tööandja tagab, et olmeruumid hoitakse puhtana ja neid koristatakse vähemalt üks kord päevas.

(6) Olmeruumide temperatuur peab olema töötajatele sobiv, vähemalt +18 c.

(7) Väli tingimustes töötajatele peavad olema ette nähtud soojak ja riie kuivatusruum.

§ 15. Joogivesi

Tööandja peab töötajatele tagama nõuetele vastava kvaliteetse joogivee ja ühekordsed või pestavad jooginõud.

§ 16. Esmaabivahendid

(1) Esmaabivahendid peavad olema kättesaadavad kõigile töötajatele.

(2) Esmaabi andmiseks õnnetusjuhtumi või haigestumise korral peab töökohal olema kergesti ligipääsetavas ja selgesti märgistatud kohas esmaabikapp(-kapid) koos piisava hulga sidumisvahendite ja muu vajalikuga. Esmaabikapi sisu tuleb kontrollida vähemalt üks kord kuus.

(3) Esmaabialase väljaõppe saanud töötajate arv ettevõttes, esmaabikappide hulk ning muude esmaabivahendite nagu esmaabidušši, silmapesuseadise või kanderaami vajadus ja hulk sõltub eelkõige ettevõtte tegevuse laadist, struktuurist, töötajate arvust ja töötingimustest.

(4) Töökohas tuleb ette näha ruum, kus vajadusel saab anda esmaabi ja hoida kannatanut arstiabi saabumiseni. Sellele ruumile peab olema võimalik kanderaamiga juurde pääseda.

(5) Tootmisruum, kus töötajad kasutavad ohtlikke kemikaale, peab olema varustatud silmapesuseadisega.

§ 17. Välistingimustes töötamine

(1) Töö väliskeskkonnas olevatel töötamiskohtadel tuleb korraldada nii, et see ei ohustaks jalakäijate ja sõidukite liiklust.

(2) Tuleb rakendada abinõusid, et töötajad oleksid kaitstud libastumise ja kukkumise, võimalike kukkuvate esemete, kahjuliku müra ja kahjulike välismõjude nagu gaasid, aurud, tolm ning karmide ilmastikutingimuste eest.

(3) Väliskeskkonnas paiknevad töötamiskohad ja liikumisteed peavad olema kunstliku valgustusega, kui päevavalgus ei ole piisav.

§ 18. Evakuatsioonipääsud ja -teed

(1) Ohu korral peab olema võimalik töötajate kiire ja ohutu lahkumine kõikidelt töötamiskohtadelt.

(2) Evakuatsioonipääsud ja -teed peavad vastama neile kehtestatud nõuetele, olema takistuseta ning viima võimalikult otse ohutule alale.

(3) Evakuatsioonipääsud ja -teed peavad olema varustatud evakuatsioonimärkidega ja piisava valgustugevusega turvalgustusega.

§ 19. Tulekustutusvahendid

(1) Sõltuvalt ehitiste mõõtmetest ja kasutusotstarbest, seal asuvast sisseseadest, kasutatavate materjalide keemilistest ja füüsilistest omadustest ning töötajate arvu peavad tööruumid olema varustatud esmaste tulekustutusvahenditega, vajaduse korral automaatsete tulekustutusseadmete ja tulekahjusignalisatsiooniga õigusaktidega kehtestatud nõuete kohaselt.

(2) Esmased tulekustutusvahendid peavad paiknema nähtavas ja kergesti kättesaadavas kohas. Nende paiknemiskohad peavad olema varustatud asjakohaste tuletõrjemärkidega.

(3) Tulekustutusvahendeid tuleb hoida töökorras, regulaarselt hooldada ja kontrollida.

§ 20. Elektriseadmed

(1) Töökohas kasutatavad elektripaigaldised ja elektriseadmed peavad vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele.

(2) Töötajad peavad olema kaitstud elektriseadmetega otse- või kaugpuutest tuleneda võiva elektrilöögi ohu eest.

§ 21. Rakendussätted

Tööandja peab kasutuses olevad töökohad viima käesolevate nõuetega vastavusse hiljemalt kolme aasta jooksul, alates määruse jõustumisest.

¹ Euroopa Nõukogu direktiiv 89/654/EMÜ (EÜT L 393, 30/12/1989, lk 1).

Peaminister Mart LAAR

Sotsiaalminister Heiki NESTOR

Riigisekretär Aino LEPIK on WIRÉN

